

Högsta domstolen
Box 2066
103 12 STOCKHOLM

RF./ riksåklagaren m.fl., ang. våldtäkt.

(Svea hovrätts dom den 31 augusti 2017 i mål B 6356-17).

Högsta domstolen har beslutat att riksåklagaren ska svara skriftligen på överklagandet.

Jag vill anföra följande.

Min inställning

Jag bestrider ändring av hovrätts dom och avstyrker prövningstillstånd. Jag har inte för avsikt att vidta några åtgärder med anledning av klagandens begäran om komplettering av utredningen.

Bakgrund

RF har mot sitt nekande dömts för våldtäkt. Påföljden har bestämts till fängelse i 2 år och 3 månader.

Överklagandet till Högsta domstolen

RF yrkar att Högsta domstolen ska ogilla åtalet.

Det görs gällande att domstolarna felaktigt värderat föreliggande bevisning. Det görs vidare gällande att det på grund av ny bevisning finns skäl för prövningstillstånd på grund av synnerliga skäl (resning). RF har i Högsta domstolen bl.a. ingett och åberopat brevväxling mellan honom och målsäganden som tillkommit efter hovrätts dom.

RF yrkar att förundersökningen ska kompletteras med nytt förhör med målsäganden angående vad hon uppgett i brev, telefonsamtal och sms till honom och andra anhöriga.

Grunderna för min inställning

För att Högsta domstolen ska pröva hovrätts dom krävs prövningstillstånd. Förutsättningarna för att Högsta domstolen ska bevilja prövningstillstånd framgår av 54 kap. 10 § första stycket rättegångsbalken.

Prövningstillstånd får enligt 54 kap. 10 § första stycket 2 rättegångsbalken meddelas om det finns synnerliga skäl för en sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

I propositionen till den nu aktuella bestämmelsen uttalades att utrymmet för prövningstillstånd vid sidan av prejudikatdispensen bör vara ytterst begränsat. De fall som kan komma i fråga är resningsfallen och därmed jämförbara mycket sällsynta situationer. Vidare angavs att prövningstillstånd bör kunna medges i den utsträckning som de extraordinära rättsmedlen kan tillämpas. Den närmare innebörd som resnings- och domvillogrunderna getts i praxis bör vara vägledande också inom den ordinära fullföljdens ram (se prop. 1971:45 s. 90 f.).

Enligt huvudregeln i 58 kap. 2 § 4 rättegångsbalken får resning beviljas, om någon omständighet eller något bevis som inte tidigare har förebringats återopas och dess förebringande sannolikt skulle ha lett till att den tilltalade frikännts eller till att brottet hänförts under en mildare straffbestämmelse än den som tillämpats (huvudregeln). Även om det inte föreligger någon sådan sannolikhet, får resning enligt samma punkt beviljas om det, med hänsyn till vad sålunda och i övrigt förekommer, finns synnerliga skäl att på nytt pröva frågan om den tilltalade har förövat det brott för vilket han dömts (tilläggsregeln).

En utgångspunkt för prövningen är det s.k. nyhetskravet. Det kravet innebär att det i princip ska vara fråga om omständigheter eller bevis som inte prövats i målet. Resning kan därför inte beviljas bara på grund av en omprövning av i målet gjord bevisvärdering.

Welamson-Munck konstaterar att oriktig bevisvärdering i och för sig inte utgör resningsgrund. Det nya materialet måste alltså ha ett visst bevisvärde. Hur stort detta värde ska vara kan emellertid inte ens teoretiskt anges generellt. Det är nämligen klart, att det nya materialets värde måste sättas i relation till värdet av den tidigare förebringade bevisningen. Ju mera övertygande den tidigare bevisningen till stöd för domen ter sig, desto större krav måste ställas på det nya materialet för att resning ska komma i fråga. Principiellt är det relevanta vid prövning av en resningsfråga inte hur resningsinstansen själv skulle vilja avgöra målet utan hur den domstol som avgjort det skulle ha dömt om den haft tillgång till det nya materialet. Praktiskt sett har man emellertid sällan någon grund för att anta annat än att denna hypotetiska bedömning sammanfaller med resningsinstansens egen bedömning av det samlade bevismaterialet. Den prövning av det nya materialets betydelse som ska ske i resningsärendet måste därför kunna involvera – och torde i praktiken oftast involvera – en omprövning av värdet av tidigare förebringad bevisning (se Lars Welamson och Johan Munck, Rättegång VI, 4 uppl. 2011, s. 201).

Som nämnts krävs för beviljande av resning enligt tilläggsregeln i 58 kap. 2 § 4 rättegångsbalken att det finns synnerliga skäl att på nytt pröva frågan om den tilltalade har förövat det brott för vilket han dömts. Vidare krävs att någon ny omständighet eller något nytt bevis tillkommit. Tilläggsregeln är avsedd att utgöra en undantagsregel och kan enligt Welamson-Munck inte rimligtvis ges en tolkning enligt vilket kravet på sannolikhet skulle nedsättas generellt. I så fall skulle ju huvudbestämmelsen med dess sannolikhetskrav bli helt meningslös. I stället måste tilläggsregelns rekvisit ”synnerliga skäl” och hänvisningen till vad ”i övrigt förekommer” ges tillämpningen att sannolikhetskravet nedsätts endast när särskilda omständigheter föreligger (se Welamson och Munck, a.a., s. 203).

I NJA 1992 s. 625 uttalade Högsta domstolen att resning får beviljas enligt tilläggsregeln bl.a. om det med hänsyn till ny åberopad bevisning och vad som i övrigt förekommit finns synnerliga skäl att på nytt pröva frågan, om den tilltalade förövat det brott för vilket han dömts. Med hänsyn till det uppställda kravet på synnerliga skäl och med beaktande av att resning är ett extraordinärt rättsmedel bör tilläggsregeln ges en restriktiv tillämpning. Högsta domstolen uttalar att regeln i fall av ny bevisning bör användas endast om de nya bevisen till följd av särskilda omständigheter är ägnade att framkalla tvivelsmål om den tilltalades skuld till brottet. En sådan särskild omständighet anges kunna vara att resonemanget i den dom resningsansökningen avser verkar mindre övertygande i belysning av de nya bevisen.

Min bedömning

Inför avgivandet av svarsskrivelsen har förhören med samtliga förhörspersoner i målet inhämtats och lyssnats igenom. Vidare har den skriftliga bevisningen i målet genomgått. Jag ansluter mig till domstolarnas bedömningar att målsäganden lämnat en utförlig, logisk, sammanhängande och detaljerad redogörelse av händelseförloppet samt att denna berättelse får starkt stöd av den av åklagaren i övrigt åberopade bevisningen. Enligt min uppfattning har domstolarna gjort en korrekt bevisvärdering när de lagt målsägandens uppgifter till grund för bedömningen. Vad RF anført motbevisar enligt min uppfattning inte gärningspåståendet om våldtäkt. Något prejudikatintresse anser jag inte föreligger i denna del av målet.

RF har i Högsta domstolen åberopat bl.a. brev till honom från hans mor där modern återger vad målsäganden ska ha sagt till henne samt brev från målsäganden till honom. Jag kan inte se att det genom dessa brev m.m. framkommit några nya uppgifter i målet. Den omständigheten att målsäganden uttryckt tveksamhet inför om det verkligen varit fråga om en våldtäkt är inte ny, utan har varit föremål för bedömning av såväl tingsrätten som hovrätten. I hovrätten har försvaret också åberopat skriftväxling med liknande innehåll som den nu åberopade (se hovrättens aktbilaga 22, 43 och 44). Hovrätten har i sin dom (s. 3) uttalat att det av breven framgår bl.a. att målsäganden och RF fortfarande har starka känslor för varandra. Enligt hovrätten talade varken denna

omständighet eller någon annan uppgift i breven för eller emot åklagarens gärningspåstående.

Även om det s.k. nyhetskravet i detta fall skulle anses uppfyllt är det enligt min uppfattning uppenbart att den bevisning RF åberopat i Högsta domstolen inte kan ligga till grund för resning.

Angående RFs begäran om komplettering vill jag anföra följande.

En prövning av en fråga om att komplettera en förundersökning bör alltid ske mot bakgrund av den processuella situationen i ärendet eller målet. Därvid kan konstateras att syftet med en förundersökning bl.a. är att förbereda målet inför en kommande huvudförhandling. Detta innebär att jag vid min prövning av den nu aktuella begäran måste ta hänsyn till förutsättningarna för beviljande av prövningstillstånd och till förutsättningarna för att återuppta en förundersökning när det hävdas att det finns resningsskäl (58 kap. 6 a § första stycket rättegångsbalken).

Enligt 58 kap. 6 a § första stycket rättegångsbalken ska åklagaren återuppta en förundersökning om det i en resningsansökan åberopas eller om det på annat sätt kommer fram en omständighet eller ett bevis som inte tidigare lagts fram och det är sannolikt att omständigheten eller beviset utgör grund för resning.

Mot bakgrund av vad som redovisats ovan är det enligt min uppfattning uppenbart att den bevisning RF åberopat inte kan ligga till grund för resning och att de därmed heller inte utgör skäl för extraordinär dispens. Det finns mot denna bakgrund inte anledning att vidta de av RF begärda åtgärderna. Jag är dock naturligtvis beredd att följa ett ev. föreläggande därom från Högsta domstolen (jfr 58 kap. 6 a § rättegångsbalken).

Jag avstyrker prövningstillstånd.

Bevisning

Jag ber att få återkomma med bevisuppgift och med mina synpunkter på målets fortsatta handläggning för det fall Högsta domstolen meddelar prövningstillstånd i målet.

Kerstin Skarp

My Hedström

Kopia till

Södertörns åklagarkammare i Stockholm (AM-61125-17)
Kammaråklagaren Tobias Kudrén